
Adoptarea practicilor de raportare nefinanciară ale companiilor cotate la Bursa de Valori din București

---

*Drd. Alexandra-Oana MARINESCU,
Academia de Studii Economice București,
e-mail: alexandra.marinescu@cig.ase.ro*

Rezumat

În era transformării continue, situațiile financiare și-au pierdut relevanța în fața investitorilor. În consecință, investitorii cer publicarea de informații nefinanciare pentru a putea lua decizii înțelepte. Obiectivul acestei lucrări este de a arăta potențialul companiilor cotate la Bursa de Valori București (BVB) de a publica informații nefinanciare, printr-un raport separat față de raportul anual, având ca scop atragerea investitorilor și de a crea o imagine internațională. Astfel, pentru atingerea acestui obiectiv, s-au analizat companiile cotate la BVB care fac parte din sectoare diferite de activitate. Acest studiu arată tendința companiilor de a imita cele mai bune practici în vederea elaborării rapoartelor. Cu toate acestea, România încă se confruntă cu dificultăți în înțelegerea noului concept de raportare nefinanciară.

Cuvinte cheie: raportare nefinanciară; România; transparență; companii cotate

Clasificare JEL: M14

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Marinescu, A-O., (2020), Adoption of Non-Financial Reporting Practice of the Companies Listed on Bucharest Stock Exchange, *Audit Financiar*, vol. XVIII, no. 1(157)/2020, pp. 209-218, DOI: 10.20869/AUDITF/2020/157/007

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2020/157/007>

Data primirii articolului: 16.08.2019

Data revizuirii: 6.10.2019

Data acceptării: 20.01.2020

1. Introducere

Globalizarea este un motor pentru noile evoluții ale informațiilor cu caracter non-financiar. Conceptul de raportare nefinanciară a fost definit și dezvoltat de numeroși autori, precum: Bowen (1953), Fredrick (1960), Davies (1973), Elkington (1997), Carroll 1999, Contrafatto (2014) și mulți alții. Dar nu în ultimul rând, acest concept a fost impus de societate și susținut și de companii, (Contrafatto, 2014). Bowen (1953) susține că raportarea nefinanciară se referă la obligațiile managerilor de a urmări aceste politici, aceste decizii sau să urmeze acele linii de acțiune care sunt dorite de valorile societății noastre. Fredrick (1960) arată că există un singur mecanism de raportare nefinanciară menit să-și să folosească resursele și să mărească profiturile, atât timp cât acestea rămân în interiorul regulilor, și anume, se angajează într-o competiție deschisă și liberă fără înșelăciune sau fraudă. Carroll (1979) descrie raportarea nefinanciară ca un concept multistrat care poate fi diferențiat în patru aspecte interdependente: economice, juridice, etice și filantropice. Carroll prezintă aceste aspecte într-o piramidă, formată din niveluri consecutive. Astfel încât pentru a atinge o raportare nefinanciară de calitate, companiile trebuie să atingă toate cele patru niveluri, în mod consecutiv.

Scopul acestui studiu este de a analiza orientarea companiilor românești de a publica informații nefinanciare.

2. Recenzia literaturii de specialitate

Comunicarea de aspecte nefinanciare a fost voluntară pentru marile companii din Europa până în momentul apariției Directivei 2014/95/UE, cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017 și în România prin OMFP 1938/2016, unde s-a introdus "Declarația nefinanciară".

Prin urmare, acest aspect este arătat și de KPMG prin sondajul realizat în 2017, care arată o ușoară creștere a numărului companiilor ce raportează informații privind dezvoltarea durabilă. Mai exact, 74 companii din N100 (primele 100 de companii din România în funcție de cifra de afaceri) publică informații referitoare la dezvoltarea durabilă, adică aproape trei sferturi (72%) dintre companiile mari și mijlocii la nivel mondial nu includ riscurile financiare aferente schimbărilor climatice în rapoartele financiare anuale.¹

¹ <https://home.kpmg.com/ro/ro/home/presa/comunicate-presa/2017/10/cr-reporting-2017-survey.html>

Directiva 2014/95/UE devine un impuls pentru companiile care își desfășoară activitatea în România și, pentru a se alinia la noile cerințe de sustenabilitate și la politica societății mame, companiile au adoptat practici sociale și de mediu, cum ar fi raportarea socială și de mediu (SER).

Această aliniere a condus la o literatură variată (Spence, 2007, Andrew C. Call, et al., 2017, Kin Lo, et al., 2017). Deși nu știm de ce entitățile raportează, Spence (2007) afirmă că există o nevoie urgentă de a dezvălui informații nefinanciare. Această afirmație este contrazisă de Gray (2010), care revine și afirmă că entitățile nu răspund de impactul lor social și de mediu.

Raportarea nefinanciară determină companiile să fie transparente, răspunzătoare de performanța lor generală și impactul lor asupra supraevaluării, urmărirea obiectivului dezvoltării durabile (Hartman et al. 2007; Nielsen et al., 2007). Acest concept de raportare nefinanciară este în legătură directă cu guvernarea corporativă, care completează raportarea financiară. Guvernarea corporativă arată că interesele managerilor sunt aliniate cu cele ale acționarilor (Jensen, 1993; Mehran, 1995; Shleifer și Vishny, 1997).

De asemenea, dezvăluirea de informații nefinanciare oferă rapoartelor o asigurare externă cu privire la credibilitatea și legitimitatea proceselor de gestionare și la comunicarea eficientă a performanței durabile către toate părțile interesate. Jo et al. (2011, 2012) arată că angajamentul pentru raportarea de informații nefinanciare afectează pozitiv performanța corporativă, deoarece activitățile privind raportarea de informații nefinanciare pot rezolva conflictele dintre manageri și părțile interesate. De asemenea, publicarea de informații nefinanciare crește identificarea clienților și încrederea acestora (Su et al., 2017). Kim et al. (2017) au constatat că există o relație pozitivă între percepția publicării de informații nefinanciare și angajați. Randamentul angajaților și condițiile de muncă conduc la un angajament afectiv și la un comportament organizațional la locul de muncă.

Raportarea nefinanciară devine o punte de informare pentru părțile interesate, reprezentată printr-un raport. De asemenea, entitățile din sectorul industrial au început să facă față presiunilor crescânde ale diferitor părți interesate pentru a lua în considerare impactul operațiunilor lor asupra mediului natural (Abbas et al. 2019). Prin urmare, schimbarea climatului natural și creșterea semnificativă a poluării aerului, apei și solului

(Li et al., 2018) împing firmele din sectorul industrial să renunțe la dependența de resursele de energie fosilă care provoacă pericole pentru mediu și să înceapă capitalizarea resurselor regenerabile (Ji et al., 2019; Sepehri et al., 2018).

Boesso et al. (2007) și Van der Laan Smith et al. (2005) au prezentat pentru prima oară ce este raportul anual. **Raportul anual (annual report, engl.)** este recunoscut ca o metodă principală de comunicare cu părțile interesate, furnizând atât informații financiare, cât și nefinanciare, după cum reiese din cercetări, observându-se variații ale calității și nivelului raportării nefinanciare în rapoartele anuale. **Rapoartele de sustenabilitate (sustainability reports, engl.)** oferă o viziune a organizației în ceea ce privește activitățile sale sociale și furnizează un supliment la situațiile financiare, asigurând informații despre un anumit set de activități ale organizației (Orhan et al., 2011).

În cadrul acestei lucrări se urmărește potențialul companiilor cotate la Bursa de Valori București de a publica informații nefinanciare, printr-un raport separat față de raportul anual. Pentru aceasta, s-a realizat un studiu de caz pe companii cotate la Bursa de Valori București (BVB). Importanța acestei cercetări este dată de faptul că raportarea nefinanciară este un concept relativ nou în România.

În continuare, lucrarea este structurată astfel: următoarea parte prezintă metodologia cercetării, altă parte analizează rapoartele anuale din punct de vedere al publicării informațiilor nefinanciare, urmată de analizarea conformității rapoartelor anuale cu principiile raportării nefinanciare. Ultima parte cuprinde concluziile și limitele acestui studiu, precum și direcțiile de cercetare viitoare.

3. Metodologia cercetării

Companiile românești au fost analizate cu ajutorul unui chestionar inițial cuprinzând 22 de companii listate la Bursa de Valori București (BVB). Cercetarea are la bază doi indici de selecție:

- BET PLUS (BUCHAREST EXCHANGE TRADING PLUS INDEX);
- BET-NG (BUCHAREST EXCHANGE TRADING ENERGY & RELATED UTILITIES INDEX).

Procesul de selecție a mai avut la bază trei criterii:

- Companiile trebuie să aibă peste 500 de angajați;

- Să aibă și capital românesc;
- Informațiile financiare și nefinanciare să fie publice pentru părțile interesate.

Au fost selectate 22 de companii din sectorul industrial care au și capital românesc. În urma analizei, a rezultat că numai 12 companii răspund criteriilor de mai sus. Compania "ROMPETROL WELL SERVICES SA" a fost exclusă din analiză deoarece raportul anual era prezentat la nivel de grup și companie. "ALRO S.A.", "TERAPLAST SA" și "ROMCARBON SA" au fost eliminate deoarece nu aveau capital românesc, iar entitățile "IAR SA Brașov", "TURBOMECHANICA S.A.", "ELECTROARGEȘ SA", "CEMACON SA", "ALUMIL ROM INDUSTRY S.A.", "Electromagnetica" au fost eliminate deoarece criteriul privind numărul de salariați nu era respectat (vezi **Tabelele nr. 1 și 2**).

Obiectivul acestui studiu este de a analiza orientarea companiilor de a publica informații nefinanciare. Pentru a atinge acest obiectiv, ne-am propus următoarele ipoteze:

- H1:** *Companiile cotate la BVB cu peste 500 de angajați sunt pregătite să publice informații nefinanciare în conformitate cu Directiva 2014/95/UE.*
- H2:** *Raportarea nefinanciară oferă entităților avantaje viitoare pentru companiile care activează la nivel global.*
- H3:** *Raportarea nefinanciară oferă transparență informațiilor publicate de companiile cotate la BVB pentru părțile interesate.*

Anul de referință ales pentru analiza rapoartelor este 2018. Rapoartele au fost descărcate de pe site-ul companiilor, iar pentru a arăta „conformitatea rapoartelor anuale privind respectarea principiilor raportării nefinanciare”, am adaptat metodologia folosită în studiul lui Grougiou et al. (2014).

Am creat un model bazat pe scoruri de la 1-5, după cum se poate observa în **Tabelul nr. 3**.

Pentru a se obține scorul 5, companiile trebuie să urmeze 3 criterii:

- Să publice un raport de sustenabilitate pentru anul 2018;
- Să aibă o secție specială privind relația cu investitorii;
- Să respecte în totalitate cele șase principii.

Pentru a obține scorul 4, companiile trebuie să aibă publicat un raport de sustenabilitate pe o perioadă de cel puțin 1 an. Pentru a obține scorul 3, companiile trebuie să aibă publicate informații nefinanciare, de exemplu într-o broșură care să explice orientarea sa spre raportare nefinanciară. Scorul 1 a fost obținut de

companiile care au raport, dar nu de sustenabilitate, ci, de exemplu, prezintă informații privind raportarea nefinanciară în rapoarte denumite "Donații". Iar scorul 0 este obținut de companiile care nu au niciun criteriu din cele enunțate mai sus.

Tabelul nr. 1. Eșantionul inițial al cercetării(1)

Nr.	Simbol BVB	Firme	Piață	Sector de activitate	Nr. angajați – 2018	Capital românesc (%)
1	TGN	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Utilități (gaze naturale)	4.284	58,51
2	COTE	CONPET	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Servicii (transport prin conducte)	1.635	58,72
3	SNG	S.N.G.N. ROMGAZ S.A.	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Utilități (gaze naturale)	5.604	70,01
4	TEL	C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Utilități (energie electrica)	2.102	58,69
5	EL	SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Utilități (energie electrica)	7.995	48,79
6	SNN	S.N. NUCLEARELECTRICA SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Utilități (energie electrica)	2.002	82,5
7	ALR	ALRO S.A.	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (aluminiu și bauxită)	x	x
8	ARS	AEROSTAR SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (aeronave și nave spațiale)	1.878	71,30
9	CMP	COMPA SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (piese și accesorii auto)	2.094	54,6
10	TRP	TERAPLAST SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (materiale pentru construcții)	x	x

Sursă: Prelucrare proprie

Tabelul nr. 2. Eșantionul inițial al cercetării(2)

Nr.	Simbol BVB	Firme	Piață	Sector de activitate	Nr. angajați- 2018	Capital românesc (%)
1	PTR	ROMPETROL WELL SERVICES SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Utilități (petrol)	x	x
2	SNP	OMV PETROM SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Utilități (petrol)	12.498	33,21
3	OIL	OIL TERMINAL SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Servicii (manipulări)	927	59,62
4	RRC	ROMPETROL RAFINARE SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Utilități (petrol)	1.126	44,7
5	IARV	IAR SA Brașov	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (mentenanță, reparații și reparații capitale pentru elicopterele)	x	x
6	VNC	VRANCART SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (hârtie, carton și ambalaje de hârtie)	1.133	74,72

Nr.	Simbol BVB	Firme	Piață	Sector de activitate	Nr. angajați-2018	Capital românesc (%)
7	TBM	TURBOMECANICA S.A.	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (componente pentru aeronave)	x	x
8	CEON	CEMACON SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (cărămizi)	x	x
9	ELGS	ELECTROARGEȘ SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (aparate electrocasnice)	x	x
10	ROCE	ROMCARBON SA	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (plăci și profile din plastic)	x	x
11	ALU	ALUMIL ROM INDUSTRY S.A.	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (profile de aluminiu)	x	x
12	ELMA	Electromagnetica	PIAȚA REGLEMENTATĂ	Industrial (instrumente și dispozitive pentru măsură, verificare, control, navigație)	x	x

Sursă: Prelucrare proprie

4. Analiza rapoartelor anuale din punct de vedere al publicării informațiilor nefinanciare

Am analizat rapoartele publicate de fiecare companie aflate pe pagina web BVB și pe site-ul acestora. Anul de referință folosit este 2018. Rapoartele publicate și analizate sunt rapoartele anuale și rapoartele de sustenabilitate.

Conform „Ghidului privind raportarea informațiilor nefinanciare”, obiectivul entităților este să publice informații nefinanciare (ecologice, sociale și referitoare la aspecte guvernamentale) care să fie de calitate ridicată, relevante, utile, consecvente și comparabile, astfel încât să se favorizeze creșterea economică într-un mod brusc și durabil și să asigure transparență pentru părțile interesate.

Astfel, în afară de respectarea obligativității întocmirii rapoartelor anuale în conformitate cu Regulamentul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare – CNVM nr. 1/2006, pe site-urile web ale companiilor putem găsi și alte rapoarte intermediare, de exemplu: Raportul auditorilor individual în conformitate cu IFRS, Bugetul de

venit și cheltuieli, Raport individual privind plățile efectuate către Guvern și alte rapoarte.

Rapoartele anuale sunt întocmite în conformitate cu Regulamentul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare – CNVM nr. 1/2006 și prezintă informații privind desfășurarea activității entității, despre desfășurarea exercițiului financiar încheiat, informații despre responsabilitatea socială și protecția mediului, strategia entității, managementul riscului și informații legate de managementul societății și structura acționariatului, cât și informații despre piața acțiunilor emise de entități. Pentru înțelegerea completă de către părțile interesate a componentelor cheie din structura de valori a unei entități, entitățile s-au orientat în a publica voluntar informații nefinanciare. Astfel, informațiile nefinanciare permit identificarea aspectelor esențiale și evaluarea acestora.

Toate informațiile sunt incluse într-un raport suplimentar, realizat voluntar, dar și obligatoriu (începând cu anul 2017 acestea devin mandatorii) de către companiile cotate la BVB, denumit ”Raport de sustenabilitate”, ”Broșura de responsabilitate socială corporativă (CSR)”, ”Raport de mediu” și ”Responsabilitate socială” (vezi Tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3. Companii cu rapoarte obligatorii și voluntare

Nr.	Simbol BVB	Firme	Rapoarte obligatorii	Rapoarte voluntare
1	TGN	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	x	x
2	COTE	CONPET	x	x
3	SNG	S.N.G.N. ROMGAZ S.A.	x	x
4	TEL	C.NT.E.E. TRANSELECTRICA	x	x

Nr.	Simbol BVB	Firme	Rapoarte obligatorii	Rapoarte voluntare
5	EL	SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA	x	x
6	ARS	AEROSTAR SA	x	
7	CMP	COMP A SA	x	
8	SNP	OMV PETROM SA	x	x
9	OIL	OIL TERMINAL SA	x	
10	RRC	ROMPETROL RAFINARE SA	x	
11	VNC	VRANCART SA	x	
12	SNN	S.N. NUCLEARELECTRICA SA	x	x

Sursă: Prelucrare proprie

5. Conformitatea rapoartelor anuale cu principiile raportării nefinanciare

Conformitatea rapoartelor anuale și a rapoartelor de sustenabilitate cu principiile raportării nefinanciare este determinată de următoarele aspecte:

- respectarea celor șase principii privind performanța raportării nefinanciare;
- prezentarea modelului de afacere;
- descrierea structurii acționariatului;
- prezentarea principiilor de guvernare corporativă și a riscului;

- prezentarea orientării entităților spre activitățile sociale și de mediu.

Am analizat fiecare companie în parte și din Tabelul nr. 3 rezultă că numai șapte companii au publicat pe site-ul lor un raport de sustenabilitate. Cele șase principii care au fost aplicate pentru a evidenția gradul de respectare a conceptului de raportare nefinanciară sunt:

- Publicarea de informații semnificative;
- Informații corecte, echilibrate și ușor de înțeles;
- Informații cuprinzătoare, dar concise;
- Informații strategice și prospective;
- Informații orientate către părțile interesate;
- Informații consecvente și coerente.

Tabelul nr. 4. Scoruri obținute pentru Principiile CSR (1)

Nr.	Companii	Publicarea de informații semnificative	Informații corecte, echilibrate și ușor de înțeles	Informații cuprinzătoare, dar concise
1	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	5	3	2
2	CONPET	5	4	2
3	S.N.G.N. ROMGAZ S.A.	5	4	5
4	C.NT.E.E. TRANSELECTRICA	5	3	1
5	SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA	5	5	5
6	AEROSTAR SA	5	3	1
7	COMP A SA	5	3	1
8	ROMPETROL RAFINARE SA	5	3	1
9	OIL TERMINAL SA	5	3	1
10	VRANCART SA	5	3	1
11	S.N. NUCLEARELECTRICA SA	5	3	2
12	OMV PETROM SA	5	5	5

Sursă: Prelucrare proprie

Tabelul nr. 5. Scoruri obținute pentru Principiile CSR (2)

Nr.	Companii	Informații strategice și prospective	Informații orientate către părțile interesate	Informații consecvente și coerente
1	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	0	1	2
2	CONPET	2	1	0
3	S.N.G.N. ROMGAZ S.A.	5	5	5
4	C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA	1	0	0
5	SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA	5	5	5
6	OIL TERMINAL SA	2	0	1
7	COMPA SA	2	0	1
8	AEROSTAR SA	2	0	1
9	ROMPETROL RAFINARE SA	2	0	1
10	VRANCART SA	2	0	1
11	S.N. NUCLEARELECTRICA SA	0	1	2
12	OMV PETROM SA	5	5	5

Sursă: Prelucrare proprie.

În **Tabelul nr. 4** și **Tabelul nr. 5** se pot observa atât conformitatea, cât și gradul de uniformitate cu cele 6 principii privind raportarea nefinanciară. De aici putem distinge că pentru criteriul **"publicarea de informații semnificative"** scorul obținut de toate companiile este 5. Ceea ce semnifică că toate cele 12 companii prezintă informații despre:

- Modelul de afacere;
- Principalele aspecte sectoriale;
- Interesele și așteptările părților interesate.

În cazul celui de-al doilea criteriu – **"informații corecte, echilibrate și ușor de înțeles"**, scorul pentru cele 6 companii este între 4 și 5, scorul 5 este obținut de către OMV PETROM SA și SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA, iar S.N.G.N. ROMGAZ S.A obține scorul 4, fapt ce arată că datele disponibile sunt fiabile și transparente, de exemplu: pot fi prezentate într-o limbă de largă circulație.

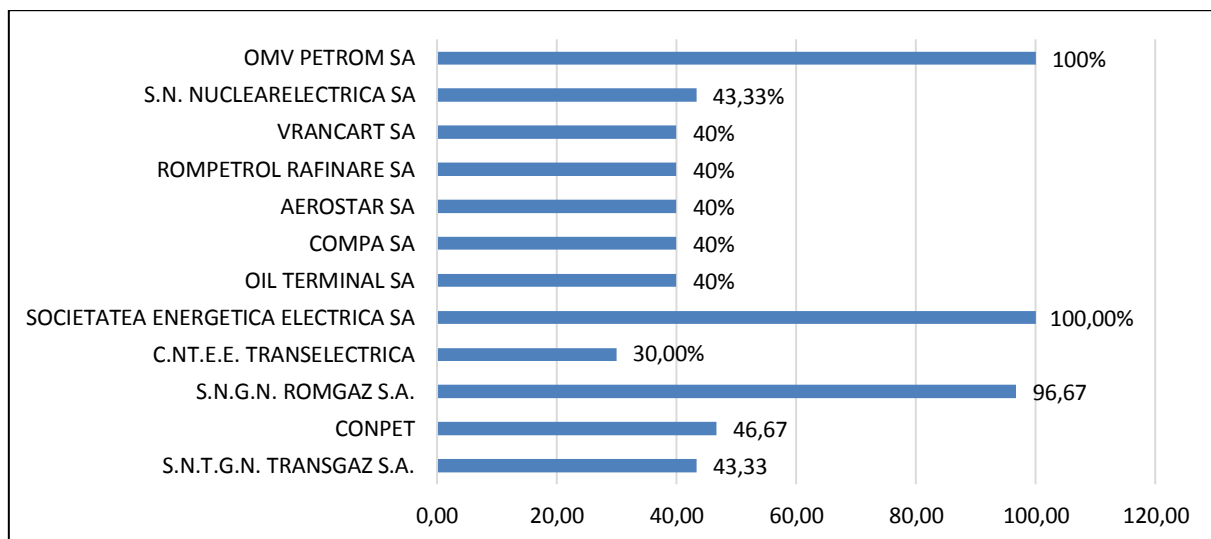
Al treilea criteriu **"informații cuprinzătoare, dar concise"** face referire la prezentarea de informații privind cel puțin aspectele de mediu, sociale și de personal, respectarea drepturilor omului și combaterea corupției și a dării de mită.

Al patrulea criteriu privind **"informații strategice și prospective"** urmărește dacă entitățile sunt orientate spre dezvoltarea durabilă a afacerii, evidențiindu-se o singură companie, care obține 0, și anume S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.

Al cincilea criteriu **"informații orientate către părțile interesate"** trebuie să prezinte capacitatea companiilor de a publica informații semnificative cu privire la relația cu părțile interesate și pot explica modul în care aceasta le influențează deciziile, iar criteriul al șaselea **"Informații consecvente și coerente"** se rezumă la capacitatea companiilor de a identifica relațiile și legăturile dintre modelul de afaceri și aspectele referitoare la corupție și dare de mită. Pentru aceste criterii se observă că punctajul cel mai mare îl obțin cele 3 companii: SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA, S.N.G.N. ROMGAZ S.A. și OMV PETROM SA, celelalte companii având un grad de orientare între 1 și 0

Figura nr. 1 arată nivelul de conformitate cu principiile raportării nefinanciare. Pentru fiecare companie am calculat totalul scorurilor din **Tabelul nr. 4** și **Tabelul nr. 5**, scorurile fiind exprimate în valori procentuale.

Figura nr. 1. Nivelul de conformitate a companiilor cu Principiile CSR

Sursă: Prelucrare proprie

Figura nr. 1 și **Tabelul nr. 5** arată că OMV PETROM SA, S.N.G.N. ROMGAZ S.A. și SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA au cel mai mare grad de conformitate cu "Ghidul privind raportarea informațiilor nefinanciare", cât și cu politicile GRI G4 Core (Global Reporting Initiative), conform prezentării site-ului acestora.

În privința entităților OMV PETROM SA, S.N.G.N. ROMGAZ S.A. și SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA s-a observat că acestea prezintă separat informații nefinanciare într-un mod transparent și anume printr-un raport intitulat "Raport de sustenabilitate". OMV PETROM SA prezintă informații nefinanciare din anul 2011, SOCIETATEA ENERGETICĂ ELECTRICA SA din anul 2016, iar S.N.G.N. ROMGAZ S.A. a început să publice un raport separat începând cu anul 2017.

Raportul companiei OMV PETROM SA se găsește separat pe pagina web a companiei, la secțiunea "Sustenabilitate", iar la "Rezultate" se pot găsi rapoartele de sustenabilitate începând cu anul 2011. În urma analizei, raportul de referință a fost raportul din anul 2018, care descrie modul în care gestionează și sesizează probleme de mediu, sociale și de guvernanta corporatistă. Raportul de sustenabilitate al companiei OMV PETROM SA începe în prima parte cu o secțiune intitulată "Despre raport", în care prezintă pe scurt

rezultatele consolidate ale Grupului OMV Petrom pentru anul financiar 2018. A doua parte este axată pe principiul "publicării de informații semnificative", oferind informații despre structura acționariatului, descriind modelul de afaceri, guvernanta corporativă, managementul riscului și responsabilitatea produsului. Totodată, urmărește crearea dezvoltării durabile a companiei și nu în ultimul rând, implicarea în protecția mediului și responsabilitatea socială. Responsabilitatea socială este bine evidențiată. OMV PETROM SA descrie fiecare program în parte, este axat pe dezvoltarea comunității în care activează, cât și pe indivizii care contribuie la dezvoltarea unui business responsabil. Secțiunea *protecția mediului* este descrisă printr-o multitudine de programe, în general axate pe factori care acționează direct asupra mediului înconjurător, de exemplu: emisiile de dioxid de carbon și folosirea resurselor de apă. Raportul de sustenabilitate al SOCIETĂȚII ENERGETICE ELECTRICA SA este simetric cu cel prezentat de OMV PETROM SA, iar raportul de sustenabilitate al S.N.G.N. ROMGAZ S.A. putem observa că este în categoria responsabilitate socială, neavând o implicare atât de ridicată precum OMV PETROM SA.

Prin urmare, celelalte entități, CONPET și S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A., prezintă rapoarte sub formă de broșuri care nu sunt fiabile, actualizate și detaliate. De

exemplu, CONPET și S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. au publicat doar "Raportul anual privind situația sponsorizărilor acordate". Numai S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. are în plus "Broșura de responsabilitate socială corporativă (CSR)", S.N. NUCLEARELECTRICA SA are "Declarația de responsabilitate socială corporatistă" și C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA are un "Raport de mediu (ultima variantă din 2007)", dar acestea nu sunt actualizate.

Nivelul de conformitate a companiilor românești cu Principiile CSR nu poate fi același, deoarece fiecare companie prezintă informații nefinanciare care pot fi semnificative în funcție de tipul de activitate, pentru a reflecta o imagine corectă a entității, dar considerăm că și celelalte companii ar trebui să acorde o atenție deosebită în a publica informații nefinanciare, în primul rând pentru a oferi o transparență mai ridicată asupra rapoartelor.

6. Concluzii

Odată cu creșterea globalizării, companiile au început să se orienteze către oferirea de noi informații privind raportarea nefinanciară, într-un mod voluntar, obligate de compania mamă, dar și de către Directiva 2014/95/UE. Raportarea nefinanciară este un nou concept, aflat în plină dezvoltare pentru România, ca urmare a aplicării Directivei 2014/95/UE.

În ceea ce privește prima ipoteză, putem observa că doar șapte companii cotate la BVB cu peste 500 de angajați sunt pregătite și publică informații nefinanciare. Deși România face parte din UE din 2007, conform lui Gușe et al. (2014), aceasta nu reușește încă să se adapteze la noile reglementări impuse de noua directivă.

Rezultatele obținute din analiza celor șapte companii sunt susținute și de Gușe et al. (2016) care afirmă că majoritatea raportorilor sunt companii multinaționale influențate de raportarea de la nivel de grup. Acest studiu arată că firmele adoptă cele mai bune practici de raportare, chiar dacă nu sunt solicitate de legislația în vigoare pentru a publica informații nefinanciare.

A doua ipoteză se referă la avantajele pe care le pot obține companiile care publică informații către părțile interesate. Acestea sunt evidențiate de mai mulți autori, precum Gray (2000), Steyn (2014) și Vaz et al. (2016). Autorii au arătat că un nivel ridicat al unei raportări nefinanciare conduce la îmbunătățirea imaginii companiei prin: atragerea de investitori noi;

transparența ridicată a informației; niveluri mai înalte de încredere cu părțile interesate; reducerea costurilor, inclusiv costul scăzut al capitalului și, de asemenea, risc de reputație mai scăzut; o mai bună identificare a oportunităților; îmbunătățirea procesului de gestionare a riscurilor; date exacte nefinanciare disponibile pentru furnizorii de date; un angajament sporit față de investitori și alte părți interesate; dezvoltarea unei limbi comune și o mai bună colaborare în diferite domenii și funcții în cadrul organizației și o mai bună alocare a resurselor.

De asemenea, raportarea nefinanciară urmărește să comunice performanța companiilor, către părțile interesate. Kulkarni (2014) consideră că raportarea nefinanciară este esențială pentru ca întreprinderile să obțină avantaje în mediul concurențial.

Rezultatele obținute prin testarea celei de-a treia ipoteze demonstrează că raportarea nefinanciară oferă transparență mai ridicată asupra raportării efectuate de către companii, deoarece din tot eșantionul de 22 companii, numai două companii (OMV PETROM SA și S.N.G.N. ROMGAZ S.A.) se regăsesc pe portalul *csrmedia.ro*, unde OMV PETROM SA este nominalizat ca fiind liderul CSR în România. Această companie publică voluntar informații nefinanciare din anul 2011, pentru părțile interesate.

O limită a cercetării este dată de eșantionul mic folosit, iar în urma analizei au rezultat numai șapte companii care au raport de sustenabilitate. O soluție pentru a arăta conformitatea rapoartelor anuale cu principiile raportării nefinanciare este includerea în analiză a mai multor indici ai BVB. O altă limită este reprezentată de absența unor discuții cu persoane din cadrul companiilor implicate în publicarea informațiilor nefinanciare și de analiza rapoartelor privind situațiile financiare individuale și nu a rapoartelor la nivel de grup. Acest studiu reprezintă un început pentru studierea și înțelegerea rolului transparenței informației nefinanciare în rapoartele de sustenabilitate. Lucrarea intenționează să lărgască viziunea de raportare a acelor companii care încă nu au o orientare spre raportarea nefinanciară.

În concluzie, studiul arată că România se află într-un proces continuu de dezvoltare a practicilor de raportare nefinanciară. Cu ajutorul "Ghidului privind raportarea informațiilor nefinanciare", elaborat de Comisia Europeană pentru înțelegerea principiilor, România poate fi un potențial raportor care să participe cu celelalte țări din UE la conștientizarea importanței și menținerea unei comunicări a informației nefinanciare pentru părțile interesate.

BIBLIOGRAFIE

1. Abbas J., Sağsan M. (2019), Impact of knowledge management practices on green innovation and corporate sustainable development: a structural analysis, *Journal of cleaner production*, 229, pp. 611-620, DOI: 10.1016/j.jclepro.2019.05.024.
2. Akisik, O., Gal, Graham (2011), Sustainability in businesses, corporate social responsibility, and accounting standards: An empirical study, *International Journal of Accounting and Information Management*, 12, September, pp. 303- 324.
3. Boesso, G., & Kumar, K. (2007). Drivers of corporate voluntary disclosure: A framework and empirical evidence from Italy and the United States. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 20, pp. 269-296, DOI: 10.1108/09513570710741028.
4. Bowen, H. R. (1953). *Social Responsibilities of the Businessman*. New York: Harper & Row.
5. Call, Andrew C., Campbell, John L., Dhaliwal, Dan S., Moon, James R. Jr., (2017), Employee quality and financial reporting outcomes, *Journal of Accounting and Economics*, Volume 64, Issue 1, August, pp. 123-149, DOI: 10.1016/j.jacceco.2017.06.003.
6. Carroll, A.B. (1979). A Three-Dimensional Conceptual Model of Social Performance, *The Academy of Management Review*, 4(4), pp. 497-505, DOI: 10.2307/257850.
7. Carroll, A.B. (1999), Corporate social responsibility: Evolution of a definitional construct, *Business and Society*, Vol.38 No. 3, pp. 268-295, DOI: 10.1177/000765039903800303.
8. Core, J.E., Holthausen, R.W., Larcker, D.F. (1999), Corporate governance, chief executive officer compensation, and firm performance, *Journal of Financial Economics*, 51, pp. 371-406.
9. Davis, K. (1973), The case for and against business assumption of social responsibilities, *Academy of Management Journal*, Vol.16, pp.312-322, DOI: 10.2307/255331.
10. Elkington, J. (1999), The triple bottom line: Implications for the oil industry, *Oil & Gas Journal*, Vol.97, pp. 139-141.
11. Filbeck, G., Gorman, R., Zhao, X., 2009. The "best corporate citizens": are they good for their shareholders? *Financial Review*, 44 (2), pp. 239-262, DOI: 10.1111/j.1540-6288.2009.00217.x.
12. Frederick, W.C. (1960), The growing concern over business responsibility, *California Management Review*, Vol.2, pp. 54-61, DOI: 10.2307/41165405.
13. Gray., R. (2010), A re-evaluation of social, environmental and sustainability accounting: An exploration of an emerging trans-disciplinary field?, *Sustainability Accounting and Management Policy Journal*, 1(1), pp. 11-32, DOI: 10.1108/20408021011059205.
14. Grougiou, V., Leventis, S., Dedoulisd, E., Owusu-Ansahe S., (2014), „Corporate social responsibility and earnings management in U.S. banks”, *Accounting Forum* 38, pp. 155-169, DOI: 10.1016/j.accfor.2014.05.003
15. Gușe, R.G., Almășan, A., Circa, C. și Dumitru, M. (2016), The role of the stakeholders in the institutionalization of the CSR reporting in Romania, *Accounting and Management Information Systems*, Vol. 15, No. 2, pp. 304-340.
16. Hartman, L. P., Rubin, R. S., & Dhanda, K. K. (2007). The communication of corporate social responsibility: United States and European Union multinational corporations. *Journal of Business Ethics*, 74, pp. 373–389.
17. Mehran, H. (1995), Executive compensation structure, ownership, and firm performance, *Journal of Financial Economics*, 38, pp. 163-184.
18. Jensen, M., (1993), The modern industrial revolution, exit, and the failure of internal control systems, *Journal of Finance*, 48, pp. 831-880
19. Ji Q., Zhang H.Y. (2019), How much does financial development contribute to renewable energy growth and upgrading of energy structure in China?, *Energy Policy*, 128, pp. 114-124
20. Jo, H., Harjoto, M., (2011), Corporate governance and firm value: the impact of corporate social responsibility. *Journal of Business Ethics*, 103 (3), pp. 351–383.
21. Jo, H., Harjoto, M. (2012). The causal effect of corporate governance on corporate social responsibility. *Journal of Business Ethics*, 106 (1), pp. 53-72.
22. Kim, H.L., Rhou, Y., Uysal, M., Kwon, N. (2017). An examination of the links between corporate social responsibility (CSR) and its internal consequences. *International Journal of Hospitality Management* 61, pp.26-34.

23. Kulkarni, Aishwarya R. (2014), A Review of Concept and Reporting of Non-Financial Initiatives of Business Organisations, *Procedia Economics and Finance* 11, pp. 33-41.
24. Li, D., Zhao, Y., Zhang, L., Chen, X., Cao, C. (2018), Impact of quality management on green innovation, *Journal of Cleaner Production*, 170, pp. 462-470.
25. Lo, K., Ramos, F., Rogo, R. (2017), Earnings management and annual report readability, *Journal of Accounting and Economics*, Volume 63, Issue 1, February, pp. 1-25.
26. Nielsen, A. E., & Thomsen, C. (2007). Reporting CSR-what and how to say it? *Corporate Communications: An International Journal*, 12(1), pp. 25-40.
27. Sepehri, A., Sarrafzadeh, M.-H., (2018), Effect of nitrifiers community on fouling mitigation and nitrification efficiency in a membrane bioreactor, *Chemical Engineering and Processing – Process Intensification*, 128, pp. 10-18.
28. Shleifer A., Vishny, R. (1997), A survey of corporate governance, *Journal of Finance*, 52, pp. 737-783.
29. Spence, C. (2007), Social and environmental reporting a hegemonic discourse.
30. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 20(6), pp. 855-882.
31. Steyn, M. (2014), Organisational benefits and implementation challenges of mandatory integrated reporting. Perspectives of senior executives at South African listed companies, *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, Vol. 5 No. 4, pp. 476-503.
32. Su, L., Swanson, S.R., Hsu, M., Chen, X., (2017). How does perceived corporate social responsibility contribute to green consumer behavior of Chinese tourists: a hotel context. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 29 (12), pp. 3157-3176, <https://doi.org/10.1108/IJCHM-10-2015-0580>
33. Van der Laan Smith, J., Adhikari, A., & Tondkar, R.H. (2005). Exploring differences in social disclosures internationally: A stakeholder perspective. *Journal of Accounting and Public Policy*, vol. 24(2), pp. 123-151.
34. Vaz, N., Fernandez-Feijoo, B., Ruiz, S. (2016), Integrated reporting: An International overview, *Business Ethics: A European Review*, Volume 25, Number 4, pp. 557-591.
35. Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014, *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, 2014, Disponibil online: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095&from=RO>
36. Ghid privind raportarea informațiilor nefinanciare, elaborat de Comisia Europeană. Disponibil online: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=RO](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=RO)
37. Ministerul Finanțelor Publice (2016), ORDIN Nr.123/2016 din 28 ianuarie 2016 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice, *Monitorul Oficial al României* nr. 81 din 4 februarie 2016, Disponibil online: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OMFP_123_2016.pdf
38. Ministerul Finanțelor Publice (2016), ORDIN Nr. 1938/2016 din 17 august 2016 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile, *Monitorul Oficial al României* nr. 680 din 2 septembrie 2016, Disponibil online: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OMFP_1938_2016.pdf
39. <https://home.kpmg.com/ro/ro/home/presa/comunicate-presa/2017/10/cr-reporting-2017-survey.html>
40. <http://www.transgaz.ro/>
41. <https://www.conpet.ro/>
42. <https://www.romgaz.ro/>
43. <http://www.transelectrica.ro/web/tel/home>
44. <https://www.electrica.ro/>
45. <http://www.nuclearelectrica.ro/>
46. <http://www.artego.ro/>
47. <http://www.aerostar.ro/>
48. <http://compa.ro/>
49. <http://rompetrolwellservices.kmginternational.com/undefined>
50. <http://www.omvpetrom.com/portal/01/petromcom>
51. <http://www.oil-terminal.com/>
52. <http://rompetrol-rafinare.kmginternational.com/>
53. <http://www.petex.ro/>
54. <http://www.vrancart.ro/>
55. <http://www.electromagnetica.ro/>
56. <http://www.bvb.ro/>